

23:24-29 Dovid and Shaul are saved by a Philistine attack

1. Radak to Shemuel I 23:24

אלה הזיפים הבאים אל שאול, הלכו אל זיף. לפני שילך שם שאול הלכו הם לחפש המקום שהיה שם דוד באמת, ושבנו אל שאול. והכתוב לא ספר התשובה, אבל אחר שאמר "וילך שאול ואנשיו" ידענו כי הזיפים שבו אליו טרם לכתו:

The Zifites who came to Saul now went to Zif. Before Saul went there, they went to find the place where David was truly located, and then they returned to Saul. The text did not report their return, but since it said, "And Saul and his men went," we know that the Zifites returned to him before he went.

2. Radak to Shemuel I 23:26

אעפ"י שאמר "שאול מצד ההר מזה," כיון שראו כי רצה לברוח סבבו הם הסלע, ולא היה להם אלא לתפשם כשבא המלאך אל שאול בסבת נורא עלילות...

Even though it said "Shaul was beside the mountain here," when he saw that [David] intended to flee they circumnavigated (surrounded?) the rocks. They only needed to capture [David's men], when the *malach* came to Saul because of the Divine planner...

3. Rashi to Shemuel I 23:27

ומלאך בא אל שאול - מלאך ממש כדי להציל את דוד:

And a *malach* came to Shaul – an actual *malach*, to save David.

4. Midrash Tehillim 18:7

רבי אומר מלאך מן השמים היה, שנאמר "ישלח ממרום יקחני." (תהלים יח יז) ר' יודן אומר מלאך שליח היה. אמר ליה ר' פנחס: וכי השליח יועץ הוא שאמר לו "מהרה וגו'?" (ש"א כג:כז) אלא מלאך היה.

Rebbe said: It was a *malach* from Heaven, as in Tehillim 18:17, "He sends from Heaven and takes me [from danger]." Rabbi Yudan said: The *malach* was a [human] agent. Rabbi Pinchas replied: Does an agent advise, he said to him, "Hurry, etc.?" Rather, it was a *malach*.

5. Malbim to Shemuel I 23:27

ומלאך בא. בהשגחת ד' הפרטיית:

"And a *malach* came" – At Gd's specific supervision.

6. Midrash Tehillim 18:7

אמר ר' שמואל בר נחמני ששם נחלקו גבורי שאול וגבורי דוד, מהם היו אומרים, "עד שכן ישי בידינו לא נפנה ממנו," מהם היו אומרים "מלחמת ישראל קודמת, אבל בן ישי מצוי אצלינו בכל שעה."

ר' אליעזר אומר נחלק הסלע מכאן ומכאן, ונמצא שאול וגבוריו עומדים מצד אחד, ודוד ואנשיו מצד אחד, והוא שדוד אומר "הנותן תשועה למלכים" (תהלים קמד י), לשני מלכים, אלו שאול ודוד, שאול שניצל משפיכות דמים, שנאמר "אשר כלתני היום הזה מבוא בדמים] והושע ידי לי" (ש"א כה:לג), ודוד שניצל מחרבו של שאול, שנאמר "הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה." (תהלים שם)

דבר אחר סלע המחלקות. בשעה שהיה דוד וחיילותיו עוברין על אותו מקום שנעשה להם נס, היה מתחלק מחיילותיו, הוא ושש מאות אנשים שהיו אתו, אותה שעה היו יורדין מעל סוסיהן, ומשתחווין ונופלין על פניהם, ומברכין ברוך שעשה לנו נסים במקום הזה, ומקצתן היו עומדים ואין מברכין, לפי שלא היו עמו באותה שעה, והיו מתחלקין זה מזה, לכך נאמר סלע המחלקות.

Rabbi Shemuel bar Nachmeni said: For there the warriors of Shaul and the warriors of David split. Some of them said, "While the son of Jesse is in our hands, let us not turn away from him," and some of them said, "Israel's war takes precedent; the son of Jesse is accessible anytime."

Rabbi Eliezer said: The rock split from here and from here, so that Shaul and his warriors stood on one side and David and his men were on the other side. Thus David said in Tehillim 144:10, "He brings salvation for kings" [plural] – two kings, Shaul and Dovid. Shaul was saved from shedding blood, as in Shemuel I 25:33, and David was saved from Shaul's sword, as it says (Tehillim *ibid.*), "Who freed His servant David from the evil sword."

Alternatively: "The rock of divisions" – When David and his soldiers would pass the place where a miracle was performed for them, he split from his soldiers, along with the 600 men who had been with him. Then they would descend from their horses, bow and fall on their faces and bless, "Blessed is the One who performed miracles for us in this

place." The others would stand and not bless, for they were not with him at that time. They divided from each other, and so it is called "the rock of divisions".

7. Tehillim 18:1-3

(א) לְמַנְצֵחַ לְעֶבֶד דָּ' לְדָוִד אֲשֶׁר דִּבֶּר לְדָ' אֶת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַצֵּיל דָּ' אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אֹיְבָיו וּמִיַּד שָׂאוּל: (ב) וַיֹּאמֶר אֶרְחֹמֶךָ דָּ' חֲזָקִי: (ג) דָּ' סִלְעֵי וּמַצּוֹדָתֵי וּמִפְלִטֵי קְלֵי צוּרֵי אֶחָסֶה בּוֹ מִגְּנֵי וְקָרָן יִשְׁעֵי מִשְׁגָּבִי:

8. Shemuel II 22:1-3

(א) וַיְדַבֵּר דָּוִד לְדָ' אֶת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַצֵּיל דָּ' אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אֹיְבָיו וּמִכַּף שָׂאוּל: (ב) וַיֹּאמֶר דָּ' סִלְעֵי וּמַצּוֹדָתֵי וּמִפְלִטֵי לִי: (ג) אֶלְקֵי צוּרֵי אֶחָסֶה בּוֹ מִגְּנֵי וְקָרָן יִשְׁעֵי מִשְׁגָּבִי וּמִגּוֹסֵי מִשְׁעֵי מִחֶמְסַת תְּשַׁעֲנִי:

9. Midrash Tehillim 18:7

ומה ראה דוד לקלס בסלע? על שם שנעשה לו נס בסלע, שנאמר "ויהי דוד נחפז ללכת." (ש"א כג:כו)... שהוא נחפז ללכת - כיון שראה דוד עצמו מצמצם ביד שאול, אמר על חנם משח אותי שמואל, ואמר לי "משחך ד'" (ש"א י:א), והיכן היא משיחתו, והיכן היא הבטחתו? הלא הוא דכתיב "אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב." (תהלים קטז יא) אמר ליה הקב"ה 'כוזב' אתה קורא לשמואל? מעיד אני עליו שהוא נאמן, שנאמר "וידע כל ישראל [וגו'] כי נאמן שמואל לנביא לד'." (ש"א ג:כ) מיד מלאך בא אל שאול...

Why did David praise with [the image of] a *selah*? For the miracle performed for him at a *selah*, as in Shemuel I 23:26... "For he rushed to go" – When David saw that Shaul's hand had closed in on him, he said, "Shemuel anointed me for nothing, and he said to me, 'Gd has anointed you,' where is his anointing and where is his promise?" Thus Tehillim 116:11 says, "I said when I rushed: All men lie." Gd said to him: You call Shemuel a liar? I have testified that he is credible, as Shemuel I 3:20 says, "And all Israel knew... that Shemuel was a credible prophet of Gd." Immediately, a *malach* came to Shaul...

10. Shemuel II 22:2/Tehillim 18:3, Tehillim 31:4, 42:10, 71:3

11. חפזון Tehillim 31:23, 116:11

12. Mishnah, Sanhedrin 8:7 (73a), with Rashi

ואלו הן שמצילין אותן בנפשן: הרודף אחר חבירו להרגו...
רש"י - בנפשו - ניתנו ליהרג לכל אדם כדי להצילן מן העבירה, ומקראי נפקי.

These are the ones we save with their lives: One who pursues another to kill him...

Rashi: "With their lives" – Anyone may kill them in order to save them from sinning. This is learned from verses.

Review Questions (not comprehensive)

23:1-6 Dovid vs. Philistines in Keilah

- 1> Where are Keilah and Zif, and why does this matter?
- 2> Why is it surprising that Dovid will defend Keilah?
- 3> Why don't Dovid's men trust the report of the Urim v'Tummim?
- 4> Why does the text say Evyatar came to Keilah? He came to Dovid in Perek 22, before Dovid arrived in Keilah!

23:7-13 Dovid escapes Shaul in Keilah

- 5> What do we learn from Shaul saying that Gd has handed Dovid to him (23:8)?
- 6> How does Dovid know that Shaul is coming for him?
- 7> Why doesn't Dovid receive an answer to both questions?
- 8> What's wrong with asking two simultaneous questions of the urim v'tummim?
- 9> What other story in Tanach connects to the betrayal of Dovid here?

23:14-15 Dovid hides in the Zif Desert

- 10> Dovid finds out Shaul is coming for him; why doesn't he flee this time?

23:16-18 Dovid and Yehonatan's last meeting

- 11> How does the text hint that Yehonatan is still partially with Shaul?
- 12> How does Yehonatan know that Dovid will safely achieve the throne?
- 13> What is new in this third covenant?
- 14> How do we understand Dovid's silence, given his emotion in Chapter 20?

23:19-23 Zif reports Dovid's location to Shaul

- 15> How do we see that Shaul thinks of Dovid as viewing Shaul like a Philistine?

23:24-29 Dovid and Shaul are both saved by a Philistine attack

- 16> Who tells Shaul that the Philistines are attacking?
- 17> Who is saved from whom by the Philistine attack?

Outline of Chapter 24

- 24:1-2 Shaul pursues Dovid in Ein Gedi
- 24:3-4 Dovid's men goad him, and he cuts Shaul's cloak
- 24:5-7 Dovid regrets his actions and rebukes his men
- 24:8-15 Dovid appeals to Shaul, pointing out that he spared Shaul
- 24:16-22 Shaul acknowledges Dovid will be king; Dovid swears to spare his family

24:1-2 Shaul pursues Dovid in Ein Gedi

13. Malbim to Shemuel I 24:2

במדבר עין גדי היו סלעים גבוהים מיוחדים ליעלים בטבעם, כמ"ש (תהלים קד:יח) "הרים הגבוהים ליעלים", וחשב שאול בודאי שם יסתרו דוד ואנשיו. ודוד בגודל חכמתו הבין כי שאול יבקשהו על הצורים הרמים, ולא יעלה על דעת שאול שדוד יושב אצל הדרך, ולכן ישב עם אנשיו במערה שאצל דרך הרבים, כי הבין ששאול לא יפנה לבו לבקשו שם:

There were tall boulders, especially suited for mountain goats due to their nature, in the wilderness of Ein Gedi, as in Tehillim 104:18, "Tall mountains for mountain goats." Shaul thought David and his men would certainly hide there. David, in his great wisdom, understood that Shaul would seek him upon the great boulders, and it would never dawn on Shaul that David was staying near the road. Therefore, [David] stayed with his men in a cave by the public road, understanding that Shaul would never turn his heart to seek him there.

14. 3000 Shoftim 15:11

15. Ralbag to Shemuel I 24:2

וזכר זה כי דוד עם ראותו יד הש"י הטובה עליו לא היה מוסר עצמו לסכנות אך היה מחביא עצמו במקומות אשר יתכן לו בהם בהעלם יותר:

16. Malbim to Shemuel I 24:2

ולמעלה לא בחר מן העם ג' אלפי איש כי רצה להעלים שיחשבו שהולך למלחמת פלשתים, לא לרדוף אחרי דוד.